

Голові Громадської організації
«Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені
Тараса Шевченка»

Мовчану П. М.

Керівнику Статутної комісії ГО ВУТ «Просвіта»
імені Тараса Шевченка

Головам обласних (міських, районних)
об'єднань ГО ВУТ «Просвіта»
імені Тараса Шевченка

18 серпня 2021 року

Звернення

У листопаді поточного року відповідно до положень чинного Статуту та ухвали Центрального правління від 11 червня 2021 р. має відбутися черговий з'їзд ГО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка (далі - «Товариство»).

З огляду на лист керівництва «Товариства» від 17 січня 2020 р. № 01-12 одним із питань, які повинні невідкладно вирішуватися найвищим органом «Товариства», зазначено прийняття нової редакції Статуту громадського об'єднання.

Згідно зі статтею 1 закону України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 року № 4572-VI (далі ЗУ № 4572-VI) громадське об'єднання за організаційно-правовою формою утворюється як громадська організація або громадська спілка (частина 2).

Громадська організація (*далі ГО*) – це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи (частина 3).

Громадська спілка (*далі ГС*) – це громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи (частина 4).

Статутна комісія, утворена на X з'їзді «Товариства» ще в листопаді 2017 року, до цього часу з неоголошених чинників не оприлюднила проєкту нової редакції Статуту на випадок реорганізації «Товариства» в громадську спілку, як це передбачено частинами 2 і 4 ст. 1 ЗУ № 4572-VI. Причини підготовки проєкту нової редакції Статуту лише у формі громадської організації ні в зазначеному вище листі від 17 січня 2020 р. № 01-12, ні пізніше керівництвом «Товариства» теж не викладені.

Основні відмінності між організаційно-правовими формами громадських об'єднань стосовно «Товариства» викладені в **Додатку № 1** до цього звернення.

Незважаючи на внесення змін до Статуту відповідно до вимог ЗУ № 4572-VI, вони були зроблені лише частково (в основному щодо назви, декларативного закріплення організаційно-правової структури об'єднання і т.п.), оскільки «Товариство» продовжує й понині функціонувати фактично у формі громадської спілки, яка склалася історично й підтверджена при його відновленні тридцять років тому. Доказом цього і є намагання керівництва «Товариства» вже вкотре після прийняття ЗУ № 4572-VI від 22.03.2012 року внести чергові зміни до Статуту, які б остаточно закріпили її організаційно-правову форму громадської організації.

Підсумовуючи викладене, підставно констатувати, що в сучасних умовах громадське об'єднання з організаційно-правовою формою **«громадська спілка»** потенційно є значно демократичнішим, організаційно, фінансово-економічно більш ефективним ніж об'єднання в організаційно-правовій формі **«громадська організація»**. Це яскраво

підтверджується і нинішнім курсом українського суспільства на децентралізацію державної влади.

Тому організаційно-правове оформлення «Товариства» в громадську організацію – це намагання її незмінного за останні тридцять років центрального керівництва всупереч історичним традиціям понизити статус потужного всеукраїнського об'єднання обласних «Просвіт» до рівня містечкової організації, остаточно узурпувати владу і звести нанівець прагнення українських просвітян у досягненні статутної мети.

На підставі викладеного та керуючись ст. 108 Цивільного кодексу України, положеннями ЗУ № 4572-VI, пунктів «б» і «в» ст. 3.6 Статуту «Товариства», вимагаємо від керівництва «Товариства», Статутної комісії терміново розробити й оприлюднити для широкого обговорення серед просвітян України проект нової редакції Статуту з організаційно-правовою формою «громадська спілка» та для подальшого винесення його на голосування на з'їзді.

Також звертаємося до об'єднань «Товариства» всіх рівнів із закликом обговорити порушені в цьому зверненні питання та підтримати позицію Ініціативної групи.

Підписи керівників обласних (міських, районних) об'єднань «Товариства», що є учасниками Ініціативної групи:

Додаток № 1:

Відповідно до положень ЗУ № 4572-VI основні відмінності між ГО і ГС стосовно «Товариства» зводяться до наступного:

Основні відмінності правового статусу обласних організацій	У разі організаційно-правової форми – громадська організація	У разі організаційно-правової форми – громадська спілка
Засновники і учасники	фізичні особи	юридичні особи приватного права та фізичні особи – тільки учасники
Організаційно-правові	не самостійні (структурні підрозділи), повністю підпорядковані керівним органам ГО, діють на основі її статуту (можуть мати лише Положення, яке не може суперечити статуту ГО); керівництво підрозділу призначається (затверджується) керівним органом ГО	мають юридичний статус і відповідну реєстрацію, самостійно розробляють та затверджують свої статuti, обирають свої керівні органи, а також статuti та керівні органи спілки, яким делегують частину своїх організаційно-координаційних повноважень
Фінансово-економічні	не мають свого відокремленого майна, не можуть самостійно здійснювати будь-яку фінансово-економічну діяльність, розпоряджатися матеріальними результатами своєї праці, правонаступником майна є ГО, претендувати на бюджетне і позабюджетне фінансування та бути розпорядником коштів може лише керівництво ГО	мають своє відокремлене майно, банківські рахунки, печатку, штамп, можуть самостійно укласти цивільно-правові та інші угоди, заявляти про своє правонаступництво на майно, претендувати на бюджетне і позабюджетне фінансування та бути розпорядниками коштів
Дотримання принципів прозорості, відкритості та публічності (п. 6 ч. 1 та ч. 7 ст. 3 ЗУ № 4572-VI).	практично вся повнота влади зосереджується в центрі, історично самостійні обласні об'єднання (не говорячи вже про їхні складові з правами юросіб) позбавляються самостійності; прозорість, відкритість і публічність керівництва ГО з боку місцевих підрозділів на фоні децентралізації в державі суттєво ускладнюється	переважна частина організаційно-керівних функцій в системі «Просвіти» на місцях зосереджується руках обраних безпосередньо представниками місцевих та районних осередків (організацій) органів, що суттєво підвищує предметність і ефективність обласних об'єднань у вирішенні їх статутних завдань, прозорість, відкритість і публічність є максимально доступною